

Construir Europa a cop de **retícula**

Dissabte 26 de maig s'inaugura a Narbona l'Eurocongrés 2000, un congrés de congressos que durarà fins al 2004 i que pretén recuperar l'espai occitanocatalà com a motor de cohesió europea i d'interrelació entre els pobles. De Bordeus a l'Alguer i d'Alacant a Clermont Ferrand.

Joan Amorós:
**"A la nostra
societat, li convé
treure's de sobre
el complex
de perifèria"**

Dalí no anava del tot desencaminat quan deia que l'estació de tren de Perpinyà era el centre del món. Només es va equivocar en la dimensió. No és el centre del món, excepte pels que hi viuen, però sí que és el centre de l'Euroespai Llatí Central. Si clavem un compàs a les Alberes, l'obrim fins a Guardamar, i el fem rodar, ens sortirà el marc geogràfic d'aquest espai, que no és altre que els territoris dels Països Catalans i Occitània. Amb aquests quilòmetres quadrats de referència s'ha organitzat l'Eurocongrés 2000, un congrés de congressos que vol enfortir els lligams de tots els sectors dins d'aquest espai.

Aquest macroprojecte, iniciat fa una anys per la Fundació Occitano-Catalana, l'Associació Euroccat i l'Associació Espaci Occitan, té el seu punt de sortida el 26 de maig a Narbona. Allí es farà l'acte d'inauguració, i estarà presidit per diverses autoritats d'aquests territoris, com el cap de govern d'Andorra, Marc Forné, el president del Govern d'Aragó, Marcel·lí Iglesias, el president del Govern balear, Francesc Antich, el president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, i el president de la regió Llenguadoc-Rosselló, Jacques Blanc. I comptarà amb el patronatge de la comissària europea de cultura, Viviane Reding, i de la presidenta del Parlament europeu, Nicole Fontaine.

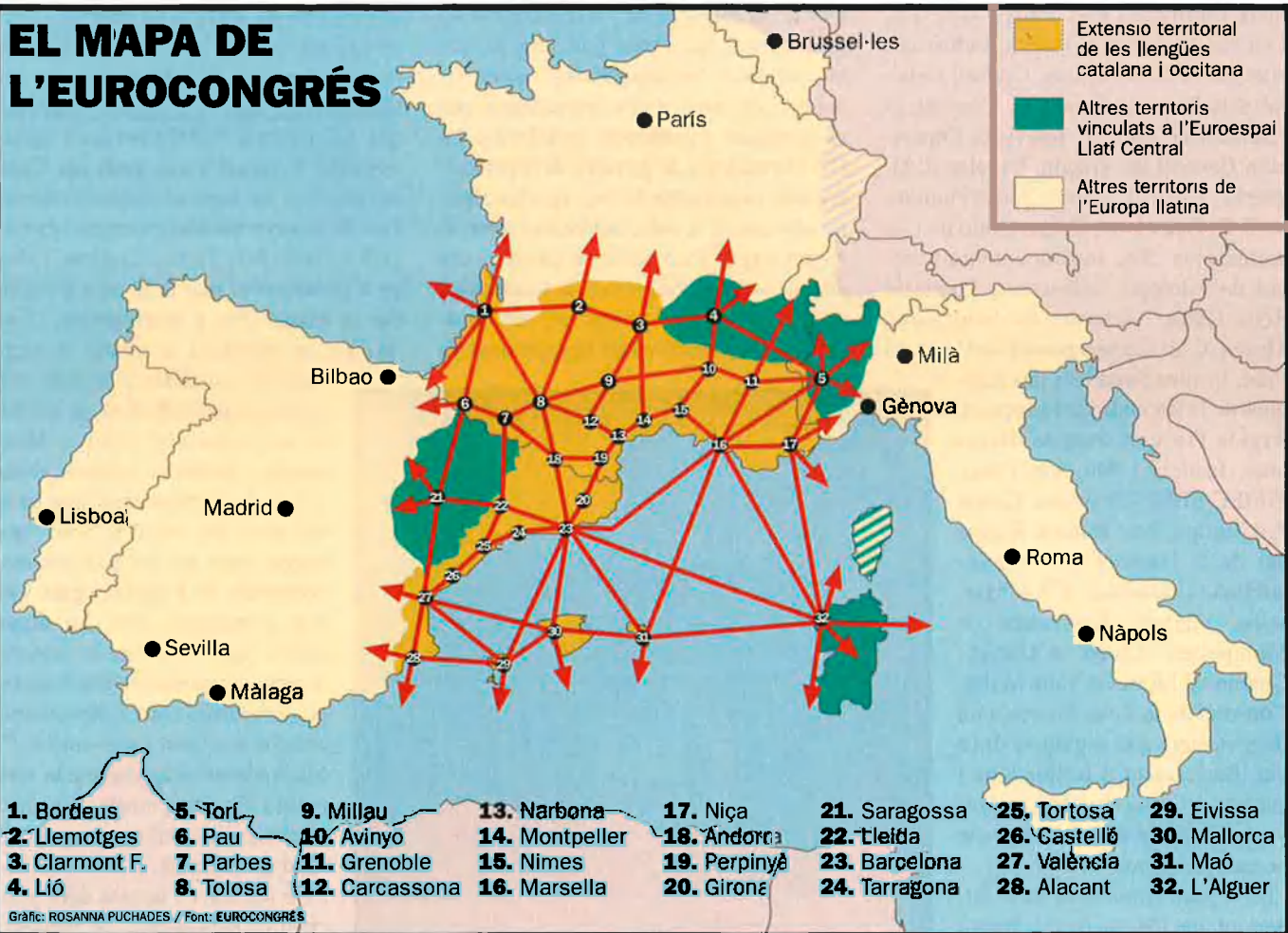
Després d'aquesta presentació oficial, els actes i trobades vinculades a l'Eurocongrés continuaran fins al 2002, temps en què s'analitzaran aspectes com com l'economia, la cultura, l'associacionisme, els sindicats, les infraestructures, la

creació, el medi, la recerca, la història, els mitjans de comunicació, l'educació, les indústries culturals, la religió, l'esport, les institucions europees, etc. Cada congrés sectorial serà organitzat per una o més d'una de les més de 600 institucions que s'han adherit a l'Eurocongrés 2000, i duran les seves conclusions el novembre del 2002 a Tolosa.

Un cop elaborades les conclusions generals, es lliuraran oficialment el desembre del 2003 a Barcelona. Un any després Perpinyà acollirà l'inici de l'exposició itinerant de l'Eurocongrés, així com es proclamarà l'eix Narbona-Perpinyà-Figueres i es farà la primera "Festa de la Centralitat", un esdeveniment que es repetirà anualment i que pretén mantenir la flama de l'Eurocongrés. Finalment aquesta iniciativa sociocultural es clourà oficialment en el marc del Fòrum 2004, a Barcelona, que acollirà l'exposició de l'Eurocongrés. Tota aquesta instal·lació, un cop acabat el Fòrum, s'instal·larà en dues poblacions de l'Euroespai, una a Occitània, encara per determinar, i una altra a Vila-sacra, a l'Alt Empordà, el poble d'on és originari el director general de l'esdeveniment, Joan Amorós.

Complex de perifèria. Tot aquest enrenou occitanocatalà té un perquè molt clar, segons Joan Amorós: "A la nostra societat, li convé moviment i treure's complexos de sobre, i un dels complexos que compartim catalans, occitans, sards i piemontesos és el complex de perifèria." I si alguna cosa no som, ara més que mai, és perifèria, assegura Amorós. De fet la nova Europa

EL MAPA DE L'EUROCONGRÉS

ens situa, a catalans i occitans, en el centre de l'Europa llatina, i és precisament aquest espai un dels d'importància creixent i que tenen més bones perspectives de desenvolupament en el futur. L'economista japonès Kenishi Ohnise ja ho va dir fa cosa de quatre anys en el seu llibre *The end of national states and the rise of regional economies*, on destacava aquest territori com una de les regions amb futur. De fet, la porta europea del comerç i les relacions entre Europa i l'Àsia, i especialment la Xina, és aquest espai occitanocatalà. I encara una altra de més important. La immigració provinent del nord d'Àfrica també té la vista clavada en aquesta porta per fugir de la pobresa dels seus països i trobar un futur millor a la rica Europa. Per tant, de perifèria, res, ans al contrari, centralitat total.

Però a més d'estar en el lloc indicat en el moment adequat, l'Eurocongrés vol donar lliçons d'europèisme. I d'això

encara en va curta la UE, per molt que d'aquí a vuit mesos tots comptem en euros. L'Eurocongrés 2000 presenta el territori que engloba com un motor per cohesionar la Unió, ja que implica en un treball conjunt quatre estats (francès, espanyol, italià i portuguès), i a més ho fa a partir d'una retícula oberta més enllà de l'espai occitanocatalà. I això sí que és una novetat en una Europa on després de cada cimera cada estat explica a la seva galeria que ha aconseguit més coses que els altres estats. A més, cada estat, sobretot els de tipus jacobí, defineixen el seu espai a partir d'una concepció radial, des de la capital cap a les perifèries. "Els espais radials –assegura Joan Amorós– són tancats per definició, i en canvi els espais reticulars comparteixen joc."

Per Joan Amorós l'Euroespai Llatí Central "és una garantia d'una UE més cohesionada, estable i equilibrada. A més nosaltres tenim l'avantatge que

aquest espai ja està unit per la cultura, per l'art romànic, pels trobadors...". Però tot i les bones intencions, no està clar que els estats pensin el mateix que el senyor Amorós sobre les bondats europeistes de la retícula occitanocatalana. De fet, cap estat, excepte Andorra, ha subvencionat l'Eurocongrés, però també és cert que els seus organitzadors no s'han plantejat d'anar-los a demanar diners. Abans que es despertin les suspicàcies Amorós adverteix que amb l'Eurocongrés "no anem a qüestionar res ni ningú, al contrari, el que estem organitzant és un enriquiment per als estats. Nosaltres anem a construir i tot dependrà de la societat civil."

I la societat civil també ha començat a moure's. Entre les diverses entitats i institucions adherides a l'Eurocongrés, algunes de les quals organitzaran trobades congressuals en el marc d'aquest espai, hi ha l'Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya, Cambra Econo-

mica Europea dels Països Occitans, Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona, Consell General dels Pirineus Orientals, Corporació Catalana de Ràdio i Televisió, Diputació General de Aragó, Escoles d'Alguerès "Pasqual Scanu", Feder Piamonte, F. C. Barcelona, Grupo Godó de Comunicación, SA, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, Fundació Roca Galés, Monestir de Montserrat, Museu d'Art Contemporani de Ceret, El Punt, Institut Supérieur des Langues de la République Française, Region Piemont, Port de Barcelona, Justícia i Pau, Via Foral, PIMEC-SEFES, Patronat Català Pro Europa, Parc Natural Regional de la Narbonesa en Mediterrània, Universitat d'Ais-Marseille, Vilaweb, Universitat de Montpellier, Comú d'Ordino, Comunitat Montana Valle Maira, Consorci de la Zona Franca, i un llarg etcètera que augmenta dia a dia. Bàsicament d'institucions i entitats del Principat de Catalunya, però també d'altres territoris occitanocatalans.

Per a Joan Amorós és molt important que l'Eurocongrés tingui la seva base en la societat civil, "volem que la gent se senti realitzada amb aquest projecte", i posa com a exemple el món de l'empresa, "on ja no val dir 'això s'ha de fer així!', ara impera la cultura de la participació, que la gent porti coses a l'empresa, i això només es pot fer quan s'està realitzat".

Tot i aquesta suma tan important de la societat civil (i en alguns casos política), de moment només estan concretats els dies d'inauguració de cada àmbit. Però dels congressos concrets encara no hi ha un programa tancat. Sí se sap que està previst que els ports d'aquesta àrea facin un congrés conjunt, així com que se'n faci un altre sobre l'eix del Llobregat i un altre sobre les llengües mitjanes d'Europa que després desemboqui en la creació d'una gran associació de cultures europees d'abast mitjà.

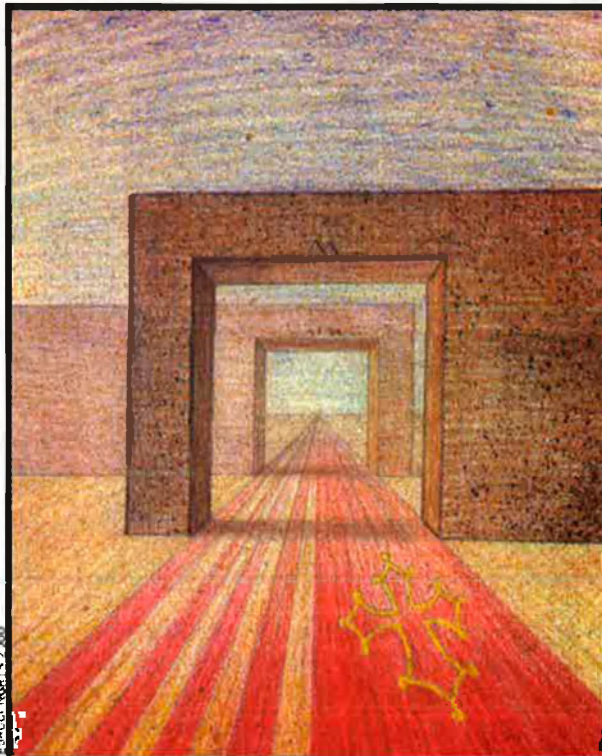
Una altra de les incògnites és l'abast econòmic d'aquest macroesdeveniment.

Des de la direcció de l'Eurocongrés no es coneixen les dades generals, ja que els diversos "subcongressos" seran finançats de manera descentralitzada, per cada entitat o institució implicada. La UE i la majoria de governs dels països i regions implicades hi han aportat alguna subvenció. A més, també han rebut el suport explícit de diversos partits, com els que acull el Parlament de Catalunya, on els grups van aprovar per unanimitat una proposició no de llei que donava

que agrupa les entitats de defensa i promoció del català a la zona, assegura que no vol entrar en polèmiques i que, per tant, parla a títol individual. "Reconec que l'Eurocongrés 2000 pot tenir un interès per Catalunya sud, però per Catalunya Nord és bastant contraproduent. Des de fa anys que treballem els lligams amb la resta dels Països Catalans i això ve a destorbar el que fem, ve a embolicar la troca." Per a Manzaneres, "fins que no es consolidi la nostra posició, aquestes iniciatives només són elements perturbadors, ja que temem quedar-nos diluïts". Manzaneres atribueix aquesta situació al desconeixement que es té del nord des del Principat, "nosaltres vam dir tot això als responsables de l'Eurocongrés i es van sorprendre. Han fet algun canvi, però crec que la majoria d'entitats associades a la Federació assistirem com a espectadors passius a aquest esdeveniment". Manzaneres assegura que la seva opinió és compartida per dues terceres parts del moviment cultural nord-català.

De fet, tot i l'interès dels principatins pels càtars i la nostàlgia per un passat agermanat entre occitans i catalans, a Catalunya Nord es miren els seus veïns amb cert recel. I no només per una història on els ocupants eren els occitans. Fins i tot ara els partits de rugbi de màxima rivalitat són els que els enfronten amb els occitans. Manzaneres

només veu positiu l'Eurocongrés per als empresaris del Principat, "que no miren al sud, sinó al nord i hi busquen una obertura als seus productes". Mirem els occitans amb els ulls catalans que els mirem, la maquinària de l'Eurocongrés començarà a rodar el 26 de maig i aleshores no hi haurà qui la pari. Perpinyà serà el centre d'aquesta part del món, i sigui per rivalitat tradicional o per por a la dilució, els fidelíssims continuaran sentint-se perifèria i pensant que l'afirmació de Dalí era una més de les seves excentricitats.

El cartell de l'Eurocongrés 2000 està fet a partir d'una litografia de l'escultor Josep Maria Subirachs.

suport plenament a l'Eurocongrés 2000.

Escepticisme al nord. Tot i l'ampli recolzament social i polític que ha rebut l'Eurocongrés, al nord del país no se'l miren amb gaire bons ulls. De fet diverses entitats de Catalunya Nord es van queixar que els organitzadors no els havien tingut en compte. La direcció de l'Eurocongrés, però, assegura que ja no hi ha conflicte i que en els càrrecs directius de l'esdeveniment hi ha prohoms nord-catalans com Pere Verdager i Jordi Pere Cerdà. Pere Manzaneres, president de la Federació en Defensa de la Llengua i Cultura Catalanes,